

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΓΕΡΟΝΤΟΛΟΓΙΚΗ
ΚΑΙ ΓΗΡΙΑΤΡΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ
ΜΕΤΑΒΟΛΙΣΜΟΥ
ΤΩΝ ΟΣΤΩΝ

Θερινό Σχολείο

Γηριατρικής και Μεταβολισμού των Οστών

19-23 Ιουνίου 2019

Ξενοδοχείο Corfu Holiday Palace

Κέρκυρα

Τελικό Πρόγραμμα

Η πρώτη επιλογή στην έλλειψη ή ανεπάρκεια Βιταμίνης D

Pharmaceutical Laboratories S.A.

www.uni-pharma.gr

*Τα συμπληρώματα διατροφής δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται ως αποκατάσταση μιας υγιεινής διατροφής.
Να μην γίνεται υπέρβαση της συνιστώμενης ημερήσιας δόσης. Τα προϊόντα δεν προορίζονται για την πρόληψη, τη θεραπεία ή τη διακοπή οποιασδήποτε νόσου.*

Αγαπητές και Αγαπητοί Συνάδελφοι,

Με ιδιαίτερη χαρά σας καλωσορίζουμε στο **Θερινό Σχολείο Γηριατρικής & Μεταβολισμού των Οστών**, το οποίο πραγματοποιείται στις **19, 20, 21, 22 και 23 Ιουνίου 2019**, στο ξενοδοχείο Corfu Holiday Palace, στην **Κέρκυρα**.

Το Θερινό Σχολείο διοργανώνεται από την Ελληνική Γεροντολογική και Γηριατρική Εταιρεία υπό την αιγίδα της Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης Μεταβολισμού των Οστών.

Με δεδομένο ότι η οστεοπόρωση και ο κίνδυνος κατάγματος είναι προβλήματα που απασχολούν τις μεγαλύτερες ηλικίες, οι δύο εταιρείες αποφάσισαν να ενώσουν τις επιστημονικές τους δυνάμεις με στόχο τη βέλτιστη εκπαίδευση των μελών τους στη συγκεκριμένη θεματολογία.

Η Ελληνική Εταιρεία Μελέτης Μεταβολισμού των Οστών, με επίγνωση των προκλήσεων και των αντιξοοτήτων των ημερών μας αλλά και της αξίας της εκδήλωσης του Θερινού Σχολείου, αποφάσισε φέτος ότι η 15^η κατά σειρά αντίστοιχη εκδήλωσή της θα φιλοξενηθεί στο πανελλήνιο συνέδριο της Ελληνικής Γεροντολογικής και Γηριατρικής Εταιρείας.

Ευελπιστούμε ότι το συγκεκριμένο Θερινό Σχολείο θα είναι μια ιδιαίτερη εκδήλωση με σκοπό την εκπαίδευση, σε θεωρητικό και κλινικό επίπεδο, στα θέματα του μεταβολισμού των οστών με ιδιαίτερο τρόπο προσέγγισης. Ο βασικός άξονας στο πρόγραμμα της εκδήλωσης θα αφορά παρουσιάσεις - συζητήσεις κλινικών περιστατικών με διδακτική σημασία. Η παρουσίαση των περιστατικών θα έχει διαδραστικό χαρακτήρα, με τη δυνατότητα της ενεργού συμμετοχής των παρευρισκομένων μέσω ηλεκτρονικών συσκευών. Παράλληλα θα υπάρχουν διαλέξεις πάνω στις κρίσιμες εξελίξεις της γηριατρικής και των μεταβολικών νοσημάτων των οστών.

Στόχος της διοργάνωσης, παράλληλα με την ενημέρωση, θα είναι και η ανταλλαγή απόψεων μεταξύ συναδέλφων διαφορετικών ειδικοτήτων. Τα θέματα θα προσεγγιστούν με σφαιρική οπτική από τις διαφορετικές ειδικότητες με αποτέλεσμα τη διεύρυνση των γνώσεων και την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των περιστατικών στην καθημερινή κλινική πράξη.

Παρά τις όποιες δυσκολίες της εποχής η συνεισφορά όλων σας είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία της εκδήλωσής μας.

Με συναδελφικούς χαιρετισμούς
Οι Πρόεδροι της Οργανωτικής Επιτροπής

Ιωάννης Καραϊτιανός

αμ. Επ. Καθηγητής Χειρουργικής
Πανεπιστημίου Αθηνών,
Διευθυντής Χειρουργικής Ογκολογικής Κλινικής,
Αντικαρκινικό Νοσοκομείο Αγ. Σάββας,
Πρόεδρος Ε.Γ.Γ.Ε.

Πολυζώης Μάκρας

Ενδοκρινολόγος,
Αν. Διευθυντής Ενδοκρινολογικής Κλινικής,
Τμηματάρχης Βιοϊατρικής Έρευνας,
251 ΓΝΑ Αεροπορίας,
Πρόεδρος Ε.Ε.Μ.Μ.Ο.

Διοικητικό Συμβούλιο Ε.Γ.Γ.Ε.

Πρόεδρος:	Καραϊτιανός Ιωάννης
Α΄ Αντιπρόεδρος:	Σουρτζή Παναγιώτα
Β΄ Αντιπρόεδρος:	Παπακαραλάμπους Μιχαήλ
Γενικός Γραμματέας:	Πολίτης Αντώνιος
Ειδικός Γραμματέας:	Προύσκας Κωνσταντίνος
Ταμίας:	Μούγιος Αντώνιος
Μέλη:	Καραϊτιανού - Βελονάκη Αφροδίτη Βελονάκη Βενετία Δογιάμη Βαρβάρα

Διοικητικό Συμβούλιο Ε.Ε.Μ.Μ.Ο. 2019 - 2020

Πρόεδρος:	Μάκρας Πολυζώης
Αντιπρόεδρος:	Χρονόπουλος Ευστάθιος
Γενικός Γραμματέας:	Αναστασιάκης Αθανάσιος
Ταμίας:	Μαυρογένης Ανδρέας
Μέλη:	Σταθόπουλος Κωνσταντίνος Τεμεκονίδης Θεμιστοκλής Τουρνής Συμεών

Οργανωτική Επιτροπή Θερινού Σχολείου Γηριατρικής & Μεταβολισμού των Οστών

Τα Δ.Σ και οι:

Αμερικάνος Νικόλαος	Λάσπα Ελένη
Ανδρώνης Χρήστος	Λιντζέρη Αγγελική
Γεωργακόπουλος Νικόλαος	Πανταζή Ελένη
Κασσή Εύα	Πολυμέρης Αντώνιος
Καστρινάκης Κωνσταντίνος	Τσώλη Μαρίνα
Κουρέλης Κωνσταντίνος	Φλωράκης Δήμος

Επιστημονική Επιτροπή Θερινού Σχολείου Γηριατρικής & Μεταβολισμού των Οστών

Τα Δ.Σ και οι:

Καπετάνος Γεώργιος	Λυρίτης Γεώργιος
Καραχάλιος Θεόφιλος	Παπαδοπούλου Φωτεινή
Καρράς Δημήτριος	Σκαραντάβος Γρηγόριος
Κασκάνη Ευαγγελία	Τροβάς Γεώργιος
Καταξάκη Ευαγγελία	Τσακαλάκος Νικόλαος
Κοσμίδης Χρήστος	Χατζηδάκης Δημήτριος
Λατσός Γεώργιος	

**Διαγνωστική και θεραπευτική προσέγγιση
του κινδύνου κατάγματος**

**Οστεοπορωτικά κατάγματα στους υπερήλικες
και δευτερογενής πρόληψη**

Διατροφή και τρίτη ηλικία

**Διαχρονική επιδείνωση οστικής αντοχής -
πλαίσιο παρέμβασης**

**Ασβέστιο και βιταμίνη D - Σύγχρονες απόψεις
για την ορθή χρήση**

Σύνδρομο ευπάθειας στους ηλικιωμένους ασθενείς

Παθήσεις ενδοκρινών αδένων και οστικός μεταβολισμός

Ρευματικά νοσήματα και οστεοπόρωση

Καρκίνος μαστού, καρκίνος προστάτη και οστεοπόρωση

**Επίδραση φαρμάκων στον οστικό μεταβολισμό
σε όλες τις ηλικίες**

Εμμηνόπαυση - ανδρόπαυση και οστικός μεταβολισμός

Τετάρτη 19 Ιουνίου 2019

13.00

Προσέλευση - Εγγραφές

15.00 - 16.00

Ετήσια Γενική Συνέλευση

(Εάν δεν υπάρξει απαρτία, θα επαναληφθεί την Παρασκευή 21 Ιουνίου 2019 και ώρα 15.30)

16.00 - 17.00

**Χαιρετισμοί Προέδρων
Π. Μάκρας, Ι. Καραϊτιανός**

17.00 - 18.30

Στρογγύλη Τράπεζα
Μυοσκελετικά προβλήματα ηλικιωμένων
Προεδρείο: **Ι. Γ. Καραϊτιανός, Μ. Παπαχαλαράμπος**

Οστεοπόρωση: Σιωπηλή απειλή της τρίτης ηλικίας
Χρ. Κοσμίδης

Οστεοπορωτικά κατάγματα
Αλ. Παστρούδης

Οστεοπόρωση και καρκίνος
Ι. Γ. Καραϊτιανός

Οστεοπόρωση, καχεξία και σωματική άσκηση
Μ. Παπαχαλαράμπος

Οστεοαρθρίτιδα. Το βασικό κινητικό πρόβλημα των ηλικιωμένων
Ν. Δημόπουλος

18.30 - 19.00

Διάλειμμα καφέ

19.00 - 19.45

Προεδρείο: **Θ. Καραχάλιος, Α. Παστρούδης**
Ευαισθητοποίηση ορθοπαιδικών στην πρόληψη του δεύτερου κατάγματος. Που βρισκόμαστε σήμερα;
Ε. Χρονόπουλος

19.45 - 20.00

Διαχωρισμός σε ομάδες

Πέμπτη 20 Ιουνίου 2019

Προεδρείο: **Γρ. Σκαραντάβος, Γ. Τροβάς**

09.30 - 10.30

Διάλεξη

Προβλήματα καθημερινής κλινικής πράξης:
Εμμένουσα αύξηση παραθορμόνης - διαταραχές ασβεστίου.
Διαγνωστικοί και θεραπευτικοί χειρισμοί
Αθ. Αναστασιλάκης, Μ. Γιαβροπούλου

10.30 - 12.00

Παρουσίαση, Συζήτηση 1^{ου} Περιστατικού

Υπερήλικας άνδρας 91 ετών, με ιστορικό κατάγματος ισχίου στην ηλικία των 80 ετών, περιπατητικός και με ήπια ανοϊκή συνδρομή προσέρχεται συνοδευόμενος από τους συγγενείς του λόγω οστικής πυκνότητας ΟΜΣΣ T-score=-3,2. Έχει λάβει πλημμελώς ρισεδρονάτη για 2 έτη άμεσα μετά το κάταγμα ισχίου και κατόπιν μία δόση iv ζολενδρονικού οξέος 5 mg. Έχει σχεδόν μηδενικά επίπεδα τεστοστερόνης ορού, 25(OH)D 7 ng/ml, υπερτροφία προστάτη και κρεατινίνη ορού 1,7 mg/dl. Ποιες είναι οι επόμενες διαγνωστικές και θεραπευτικές ενέργειες;
Χρ. Κοσμίδης

12.00 - 12.30

Διάλειμμα καφέ

Προεδρείο: **Φ. Παπαδοπούλου, Αθ. Καρτώνης**

12.30 - 14.00

Παρουσίαση, Συζήτηση 2^{ου} Περιστατικού

Ηλικιωμένη γυναίκα, 78 ετών, με γνωστό ιστορικό νεφρολιθίασης από την ηλικία των 30 ετών, αλλά με φυσιολογικό ασβέστιο ορού και παραθορμόνης, έχει πρόσφατα υποστεί ένα σπονδυλικό κάταγμα στον Θ12 σπόνδυλο. Δεν έχει ποτέ λάβει αντιοστεοπορωτική αγωγή, ενώ η πρόσφατη οστική πυκνότητα στον αυχένα του μηριαίου είναι T-score=-2,9 και στην ΟΜΣΣ T-score=-3,1. Ποια είναι η προτεινόμενη θεραπευτική παρέμβαση;
Ζ. Ευσταθιάδου

Πέμπτη 20 Ιουνίου 2019

14.00 - 15.30

Παρουσίαση, Συζήτηση 3^{ου} Περιστατικού

Γυναίκα 70 ετών με ιστορικό οστεοπόρωσης σύμφωνα με μέτρηση της οστικής πυκνότητας του ισχίου με DEXA (T-score=-3) βρίσκεται σε αγωγή με αλενδρονάτη 10mg ημερησίως για 6 χρόνια και 70mg εβδομαδιαίως τα τελευταία 2 χρόνια. Δεν έχει υποστεί κάποιο κάταγμα και η οστική πυκνότητα έχει αυξηθεί κατά 8%. Σας ρωτά εάν πρέπει να συνεχίσει τη θεραπεία.

Γ. Αντύπας

15.30 - 17.00

Μεσημβρινή διακοπή

Προεδρείο: **Ν. Παπαϊωάννου, Κ. Μαυρουδής**

17.00 - 18.30

Παρουσίαση, Συζήτηση 4^{ου} Περιστατικού

Γυναίκα 45 ετών με νοσογόνο παχυσαρκία και ιστορικό επέμβασης γαστρικής παράκαμψης roux-en-Y προσέρχεται λόγω προοδευτικά επιδεινούμενου άλγους πυέλου και ΑΡ ισχίου με συνέπεια την ακινητοποίηση. Ο ακτινολογικός έλεγχος ανέδειξε κατάγματα ανεπάρκειας ηβικού και ΑΡ μηριαίου. Ο βιοχημικός έλεγχος είναι συμβατός με έλλειψη βιταμίνης D και δευτεροπαθή υπερπαραθυροειδισμό: PTH: 334 pg/ml, 25(OH)D: 3.7 ng/ml, Ca:8.3 mg/dl, albumin 3 gr/dl, P 1.7mg/dl, CaUr24h 30 mg/24h, PUr24h 200mg/24h). Διαγνωστικοί και θεραπευτικοί χειρισμοί.

Αθ. Μάρκου

18.30 - 20.00

Παρουσίαση, Συζήτηση 5^{ου} Περιστατικού

Γυναίκα, 52 ετών πάσχουσα από ραχίτιδα υπό αγωγή προσέρχεται με έντονο άλγος ισχίων και ΟΜΣΣ. Ακτινολογικά εμφανίζει αρθρίτιδα ισχίων και κάταγμα Ο1. Πως θα χειριστείτε την ασθενή;

Ε. Χρονόπουλος

Παρασκευή 21 Ιουνίου 2019

Προεδρείο: **Γ. Καπετάνος, Ε. Κασκάνη**

09.30 - 10.30

Διάλεξη

Μη παρεμβατικές και οριακά παρεμβατικές μέθοδοι προσδιορισμού οστικής αντοχής

Π. Μάκρας, Κ. Σταθόπουλος

10.30 - 12.00

Παρουσίαση, Συζήτηση 1^{ου} Περιστατικού

Γυναίκα 72 ετών, με γνωστό κληρονομικό ιστορικό Ca μαστού (αδερφή), βρίσκεται υπό αγωγή με αλενδρονάτη επί 2ετίας. Αναφέρει πλημμελή λήψη των σκευασμάτων ασβεστίου και βιταμίνης D, αλλά τα επίπεδα ασβεστίου της είναι φυσιολογικά και έχει 25(OH)D 22 ng/ml. Η οστική της πυκνότητα στον αυχένα του μηριαίου προ έτους υπήρξε 0,600 g/cm² (T-score =-2,2) και τώρα είναι 0,585 g/cm² (T-score=-2,3) και αναφέρεται απώλεια ύψους 2 cm. Ποιες είναι οι επόμενες διαγνωστικές και θεραπευτικές ενέργειες;

Ε. Θεοδώρου

12.00 - 12.30

Διάλειμμα καφέ

Προεδρείο: **Ε. Καταξάκη, Γ. Αντύπας**

12.30 - 14.00

Παρουσίαση, Συζήτηση 2^{ου} Περιστατικού

Γυναίκα ηλικίας 41 ετών, σε εμμηνόπαυση από ηλικία 40 ετών. Ιστορικό: ΣΕΛ από ηλικία 26 ετών και αγωγή με κορτικοστεροειδή και rilaquenil, προ 5ετίας διαπιστώθηκε νεφρική προσβολή και προστέθηκαν ώσεις endoxan (1gr), δύο καθ'έξην αποβολές πρώτου τριμήνου (σε ηλικία 25 και 30 ετών), το τελευταίο 6μηνο αναφέρει έντονα άλγη ΟΜΣΣ. Ποια είναι η προτεινόμενη διαγνωστική και θεραπευτική προσέγγιση;

Αθ. Γεωργιάδης

Παρασκευή 21 Ιουνίου 2019

14.00 - 15.30

Παρουσίαση, Συζήτηση 3^{ου} Περιστατικού

Γυναίκα ηλικίας 74 ετών προσέρχεται για έλεγχο οστεοπόρωσης σε εξωτερικό ιατρείο. Το ατομικό και κληρονομικό της αναμνηστικό είναι ελεύθερο, και δεν γνωρίζει να έχει υποστεί κατάγματα. Αναφέρει εμμηνόπαυση σε ηλικία 48 ετών και πρώτο έλεγχο για οστεοπόρωση 3 χρόνια αργότερα, με T-score=-2,6 στην οσφυϊκή μοίρα της σπονδυλικής στήλης. Η ασθενής αναφέρει αρχικά αγωγή με σκεύασμα αλενδρονάτης καθώς και συμπληρωμάτων ασβεστίου και βιταμίνης D για 2 έτη, με βελτίωση της οστικής πυκνότητας (T-score=-2,1). Μετά δύο έτη διακοπής λόγω επιδείνωσης οστικής πυκνότητας (T-score=-2,4) λήψη ριζεδρονάτης για 3 έτη με αποτέλεσμα διατήρησης της οστικής πυκνότητας. Η ασθενής έκτοτε σταμάτησε από αμέλεια να λαμβάνει αγωγή και να παρακολουθείται και λαμβάνει περιστασιακά συμπληρώματα ασβεστίου. Προσκομίζει πρόσφατη μέτρηση οστικής πυκνότητας στη σπονδυλική στήλη με T-score=-2,8. Ποια είναι η προτεινόμενη διαγνωστική και θεραπευτική σας προσέγγιση;

Μ. Σαββίδης

15.30 - 16.30

Ετήσια Γενική Συνέλευση

15.30 - 17.00

Μεσημβρινή διακοπή

Προεδρείο: **Μ. Γιαβροπούλου, Αικ. Ματσούκα**

17.00 - 18.30

Παρουσίαση, Συζήτηση 4^{ου} Περιστατικού

Γυναίκα, 54 ετών προσέρχεται για προληπτικό έλεγχο οστεοπόρωσης λόγω πρόσφατου κατάγματος ισχίου της μητέρας. Εμμηνόπαυση σε ηλικία 47 ετών. Δεν αναφέρει κατάγματα, έχει φυσιολογικό ασβέστιο ορού και παραθορμόνη και 25(OH)D 20,8 ng/ml. Δεν έχει ποτέ λάβει αντιοστεοπορωτική αγωγή, ενώ η πρόσφατη οστική πυκνότητα στην ΟΜΣΣ έδειξε T-score=-2,2 και στον αυχένα του μηριαίου -2,1. Πως θα χειριστείτε την ασθενή;

Π. Αναγνωστής

18.30 - 20.00

Παρουσίαση, Συζήτηση 5^{ου} Περιστατικού

Γυναίκα 56 ετών με ομόζυγη β μεσογειακή αναιμία, ιστορικό καταγμάτων περιφερικού σκελετού και σπονδυλικής στήλης, μακρά αγωγή με αντικαταβολικούς παράγοντες (αλενδρονάτη, ζολενδρονάτη και denosumab) αλλά και τεριπαρατίδη. Κατά την πρόσφατη εκτίμηση παρουσιάζει οστική πυκνότητα αυχένα μηριαίου 0,572 gr/cm² (T-score=-3,6) και ΟΜΣΣ 0.705 gr/cm² (T-score=-4.0). Τα τελευταία έτη υπό αγωγή με ζολενδρονάτη. Θεραπευτικό πλάνο.

Κ. Λαμπροπούλου-Αδαμίδου

Σάββατο 22 Ιουνίου 2019

Προεδρείο: **Δ. Καρράς, Χρ. Κοσμίδης**

09.30 - 10.00

Διάλεξη

Ο ρόλος της δίαιτας και της διατροφής στην οστεοαρθρίτιδα. Ποιά συμπληρώματα μπορώ να συστήσω στους ασθενείς μου;
Θ. Τεμεκονίδης

10.00 - 10.30

Διάλεξη

Αρθρίτιδα της βασικής άρθρωσης του αντίχειρα
Α. Μαυρογένης

10.30 - 12.00

Παρουσίαση, Συζήτηση 1^{ου} Περιστατικού

Άνδρας 55 ετών παραπονιέται τους τελευταίους 6 μήνες για αδυναμία, καταβολή και μυϊκή άλγη σε όλο του το σώμα. Καπνίζει ένα πακέτο τσιγάρα την ημέρα, δεν πίνει, καταναλώνει μέτρια ποσότητα γαλακτοκομικών και περπατούσε αρκετά χιλιόμετρα καθημερινά, αλλά τους τελευταίους μήνες λόγω της καταβολής περπατά λιγότερο. Πρόσφατη μέτρηση οστικής πυκνότητας στην ΟΜΣΣ έδειξε T-score=-1,9 και στον αυχένα του μηριαίου -2,1. Στο ατομικό του αναμνηστικό αναφέρει κάταγμα πλευρών προ 2ετίας. Έχει φυσιολογικά επίπεδα ασβεστίου της είναι 25(OH)D 24,3 ng/ml Δεν έχει ποτέ λάβει αντιοστεοπορωτική αγωγή, ούτε σκευάσματα ασβεστίου και βιταμίνης D. Κατά την εξέταση εμφανίζει ήπια κύφωση και άλγος στην πίεση των πλευρών. Ποιες είναι οι επόμενες διαγνωστικές και θεραπευτικές ενέργειες;
Φ. Παπαδοπούλου

12.00 - 12.30

Διάλειμμα καφέ

Προεδρείο: **Κ. Σταθόπουλος, Δ. Πατρίκος**

12.30 - 14.00

Παρουσίαση, Συζήτηση 2^{ου} Περιστατικού

Άνδρας 60 ετών προσέρχεται στο ιατρείο αιτιώμενος άλγος δεξιού ισχίου από τριμήνου, χωρίς σαφές ιστορικό κάκωσης. Ο ασθενής είναι υπάλληλος γραφείου, καπνιστής (20 τσιγάρα/ημέρα για 30 έτη) με χρόνια βρογχίτιδα υπό αγωγή με εισπνεόμενο βρωμιούχο τιοτρόπιο, παρουσιάζει κρίσεις οσφυοϊσχιαλγίας δεξιά (τουλάχιστον τρεις/έτος) με έναρξη προ τέσσερα έτη μετά από απότομη άρση βάρους (χωρίς ευρήματα στην απλή ακτινογραφία). Στην τελευταία κρίση βρογχίτιδας προ εξαμήνου έλαβε εκτός των άλλων και βραχύ σχήμα πρεδνιζόνης από το στόμα (εναρκτήρια δόση 40mg/ημέρα, μειούμενη για 14 ημέρες, διακοπή για 15 ημέρες και επανάληψη για άλλες 14 ημέρες). Ποια είναι η διαγνωστική και θεραπευτική προσπέλαση;
Ι. Σταθόπουλος

Σάββατο 22 Ιουνίου 2019

14.00 - 15.30

Παρουσίαση, Συζήτηση 3^{ου} Περιστατικού

Γυναίκα 42 ετών, προεμμηνοπαυσιακή, προσέρχεται για έλεγχο οστεοπόρωσης. Αναφέρει 2 επεισόδια οσφυαλγίας τους τελευταίους 6 μήνες χωρίς αναφερόμενο μηχανισμό κάκωσης και ιστορικό καταγμάτων σπονδυλικής στήλης της μητέρας της στα πλαίσια οστεοπόρωσης. Ποια είναι η διαγνωστική και θεραπευτική σας προσέγγιση.

Ε. Κασκάνη

15.30 - 17.00

Μεσημβρινή διακοπή

Προεδρείο: **Μ. Ποτούνης, Π. Κόκκορης**

17.00 - 18.30

Παρουσίαση, Συζήτηση 4^{ου} Περιστατικού

Γυναίκα 58 ετών παραπέμπεται από τον παθολόγο της για έλεγχο οστεοπόρωσης. Η ασθενής έχει ήδη λάβει αλενδρονάτη για 10 έτη, πάσχει από σκολίωση, διαβρωτική γαστρίτιδα στομάχου και ολισθαίνουσα διαφραγματοκήλη, και έχει υποστεί ένα κάταγμα μεγάλου δακτύλου ΔΕ ποδός σε ηλικία 40 ετών, και ένα κάταγμα κάτω πέρατος κερκίδος ΔΕ προ εξαμήνου. Από την πρόσφατη μέτρηση οστικής πυκνότητας DXA L1-L4: BMD=0,926, T-score=-2,1. Ποια είναι η διαγνωστική και θεραπευτική σας προσέγγιση;

Κ. Σταθόπουλος

18.30 - 20.00

Παρουσίαση, Συζήτηση 5^{ου} Περιστατικού

Γυναίκα 50 ετών με ρευματοειδή αρθρίτιδα από 3 έτη ευρίσκεται στην παρούσα φάση σε ύφεση με χαμηλή δόση κορτικοειδών (2.5mg ημερησίως) και anti-TNF παράγοντα. Είναι σε εμμηνοπαυση από έτους και η τελευταία BMD στο ισχίο είναι 0.780gr/cm, T-score=-1.9 με μείωση 2% το τελευταίο έτος. Λαμβάνει με ατελή συμμόρφωση σκεύασμα ασβεστίου - βιταμίνης D. Είναι καπνίστρια χωρίς άλλους παράγοντες κινδύνου. Ποια είναι η προτεινόμενη διαγνωστική και θεραπευτική προσέγγιση;

Β. Μποτζώρης

Κυριακή 23 Ιουνίου 2019

Προεδρείο: **Θ. Τεμεκονίδης, Μ. Σαββίδης**

10.00 - 11.00

Παρουσίαση, Συζήτηση 1^{ου} Περιστατικού

Κορίτσι 12 ετών με αθλητικές δραστηριότητες, πόνο στον αριστερό άκρο πόδα από 6 εβδομάδων, δίχως ιστορικό κάκωσης. Διαγνωστική προσέγγιση.

A. Κασπίρης

11.00 - 12.00

Παρουσίαση, Συζήτηση 2^{ου} Περιστατικού

Γυναίκα 49 ετών με οξύ πόνο στο αριστερό γόνατο. Ατομικό και οικογενειακό ιστορικό ελεύθερο. Διαγνωστική προσέγγιση και αντιμετώπιση.

A. Μαυρογένης

12.00 - 12.30

Διάλειμμα καφέ

12.30 - 13.30

Παρουσίαση, Συζήτηση 3^{ου} Περιστατικού

Άνδρας 40 ετών παραπονιέται για μεταναστευτικό άλγος στις αρθρώσεις και δυσκολία βάδισης τους τελευταίους 3 μήνες. Ιστορικό αφαίρεσης οστεοειδούς οστεώματος και οστικού οιδήματος ΔΕ ισχίου προ 15 ετών. Ταξιδεύει πολύ με αεροπλάνο και περπατάει αρκετά χιλιόμετρα καθημερινά, λόγω επαγγέλματος. Διαγνωστική διερεύνηση και πιθανή θεραπεία.

E. Μπριλάκης

13.30 - 14.00

Σχολιασμός περιστατικών

Aθ. Αναστασιλάκης, Γ. Γκούβας, Σ. Μπόικος

14.00 - 14.30

Συμπεράσματα - Λήξη εκδήλωσης

Πρόεδροι - Ομιλητές

Θερινό Σχολείο Γηριατρικής και Μεταβολισμού των Οστών 2019

Αναγνωστής Παναγιώτης

Ενδοκρινολόγος, Διδάκτωρ
Ιατρικής Σχολής ΑΠΘ, Υπεύθυνος
Ενδοκρινολογικού Τμήματος ΕΛΑΣ,
Επιστημονικός Συνεργάτης,
Γ΄ Ορθοπαιδική Κλινική ΑΠΘ,
ΓΝΘ Παπαγεωργίου, Θεσσαλονίκη

Αναστασιλάκης Αθανάσιος

Ενδοκρινολόγος, Επιμελητής
Ενδοκρινολογικού Τμήματος
424 ΓΣΝΕ, Θεσσαλονίκη

Αντύπας Γεώργιος

Ορθοπαιδικός, Αθήνα

Γεωργιάδης Αθανάσιος

Ρευματολόγος, Διδάκτωρ Ιατρικής
Σχολής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων,
Ιωάννινα

Γιαβροπούλου Μαρία

Ενδοκρινολόγος, Επιμελήτρια
Α΄ ΕΣΥ, Α΄ Προπαιδευτική
Παθολογική Κλινική ΕΚΠΑ,
ΓΝΑ Λαϊκό, Αθήνα

Γκούβας Γεώργιος

Ορθοπαιδικός Χειρουργός,
Υποδιευθυντής 424 ΓΣΝΕ,
Θεσσαλονίκη

Δημόπουλος Νικόλαος

Ορθοπαιδικός Χειρουργός, Αθήνα
Συνεργάτης Ελληνικού Ιδρύματος
Οστεοπόρωσης

Ευσταθιάδου Ζωή

Ενδοκρινολόγος, Διδάκτωρ
Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου
Ιωαννίνων, Επιμελήτρια Α΄ ΕΣΥ,
Ενδοκρινολογικό Τμήμα,
ΓΝΘ Ιπποκράτειο, Θεσσαλονίκη

Θεοδώρου Ευάγγελος

Ρευματολόγος, Επιμελητής
Ρευματολογικής Κλινικής,
251 ΓΝ Αεροπορίας, Αθήνα

Καπετάνος Γεώργιος

Ομ. Καθηγητής Ορθοπαιδικής ΑΠΘ,
Θεσσαλονίκη

Καραϊτιανός Ιωάννης

αμ. Επ. Καθηγητής Χειρουργικής
ΕΚΠΑ, Συντονιστής Διευθυντής
Χειρουργικής Ογκολογικής Κλινικής,
ΓΑΟΝΑ Άγιος Σάββας, Αθήνα
Πρόεδρος Ε.Γ.Γ.Ε.

Καραχάλιος Θεόφιλος

Καθηγητής Ορθοπαιδικής Ιατρικής
Σχολής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας,
Πανεπιστημιακή Ορθοπαιδική
Κλινική, ΠΓΝ Λάρισας, Λάρισα

Καρώνης Αθανάσιος

Ορθοπαιδικός Χειρουργός,
Διδάκτωρ ΕΚΠΑ, Euromedica
Κυανούς Σταυρός, Θεσσαλονίκη

Καρράς Δημήτριος

Ρευματολόγος, τ. Διευθυντής
Ρευματολογικής Κλινικής,
ΓΝΑ ΝΙΜΤΣ, Αθήνα

Κασκάνη Ευαγγελία

Ρευματολόγος, Διδάκτωρ Ιατρικής
Σχολής ΕΚΠΑ, Αθήνα

Κασίρης Άγγελος

Ορθοπαιδικός, Διδάκτωρ Ιατρικής
Σχολής ΕΚΠΑ, Επιστημονικός
Συνεργάτης Εργαστηρίου Μοριακής
Φαρμακολογίας, Σχολή Επιστημών
Υγείας Πανεπιστημίου Πατρών,
Πάτρα

Καταξάκη Ευαγγελία

Ρευματολόγος, Διδάκτωρ Ιατρικής
Σχολής ΕΚΠΑ, Διευθύντρια ΕΣΥ,
ΓΝ Ελευσίνας Θριάσιο, Ελευσίνα

Κόκκορης Παναγιώτης

Ενδοκρινολόγος, Διευθυντής
Ενδοκρινολογικής Κλινικής,
251 ΓΝ Αεροπορίας, Αθήνα

Κοσμίδης Χρήστος

Ορθοπεδικός, Διδάκτωρ Ιατρικής
Σχολής ΕΚΠΑ, Αθήνα

Λαμπροπούλου - Αδαμίδου Καλλιόπη

Ορθοπαιδικός, Διδάκτωρ Ιατρικής
Σχολής ΕΚΠΑ, Επιστημονικός
Συνεργάτης Εργαστηρίου Έρευνας
Παθήσεων Μυοσκελετικού
Συστήματος Θ. Γαροφαλίδης, Κηφισιά

Μάκρας Πολυζώης

Ενδοκρινολόγος, Αν. Διευθυντής
Ενδοκρινολογικής Κλινικής,
Τμηματάρχης Βιοϊατρικής Έρευνας,
251 ΓΝ Αεροπορίας, Αθήνα

Μάρκου Αθήνα

Ενδοκρινολόγος, Διευθύντρια ΕΣΥ,
Τμήμα Ενδοκρινολογίας και Διαβήτη,
ΓΝΑ Γ. Γεννηματάς, Αθήνα

Ματσούκα Αικατερίνη

Ρευματολόγος, Αθήνα

Μαυρογένης Ανδρέας

Επ. Καθηγητής Ορθοπαιδικής ΕΚΠΑ,
Α΄ Πανεπιστημιακή Ορθοπαιδική
Κλινική, ΠΓΝΑ Αττικών, Αθήνα

Μαυρουδής Κωνσταντίνος

Ενδοκρινολόγος, τ. Διευθυντής
Ενδοκρινολογίας - Διαβήτη και
Μεταβολισμού, ΓΝΑ Ασκληπιείο
Βούλας, Αθήνα

Μπριλάκης Εμμανουήλ

Ορθοπαιδικός Χειρουργός,
Επιμελητής, Γ΄ Ορθοπαιδική Κλινική,
Νοσοκομείο Υγεία, Αθήνα

Μπόικος Σπύρος

Ενδοκρινολόγος, Κέρκυρα

Μποτζώρης Βασίλειος

Ρευματολόγος, Κατερίνη

Παπαδοπούλου Φωτεινή

Ενδοκρινολόγος, Διδάκτωρ Ιατρικής
Σχολής ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη

Παπαϊωάννου Νικόλαος

Αν. Καθηγητής Ορθοπαιδικής ΕΚΠΑ,
Αθήνα

Παπαχαράλαμπος Μιχαήλ

Παθολόγος - Γηρύατρος,
Διευθυντής Νοσοκομείου
Μετροπόλιταν, Αθήνα
Αντιπρόεδρος Ε.Γ.Γ.Ε.

Παστρούδης Αλέξανδρος

Ορθοπαιδικός, Διευθυντής ΕΣΥ,
ΣΤ΄ Ορθοπαιδικό Τμήμα,
ΓΝ Ασκληπιείο Βούλας, Αθήνα

Πατρίκος Δήμος

Ρευματολόγος, Διευθυντής,
Νοσοκομείο Metropolitan, Πειραιάς

Ποτούνης Μιχαήλ

Ορθοπαιδικός Χειρουργός,
Αν. Καθηγητής Ορθοπαιδικής ΑΠΘ,
Γ΄ Ορθοπαιδική Κλινική ΑΠΘ,
ΓΝΘ Παπαγεωργίου, Θεσσαλονίκη

Σαββίδης Ματθαίος

Ορθοπαιδικός Χειρουργός,
Αν. Διευθυντής Β΄ Ορθοπαιδικής
Κλινικής, 424 ΓΣΝΕ, Θεσσαλονίκη

Σκαραντάβος Γρηγόριος

Ρευματολόγος, τ. Διευθυντής ΕΣΥ,
Υπεύθυνος Μονάδας Μεταβολισμού
Οστών, Α΄ Πανεπιστημιακή
Ορθοπαιδική Κλινική, ΠΓΝΑ Αττικών,
Αθήνα

Σταθόπουλος Ιωάννης

Ορθοπαιδικός, Αθήνα

Σταθόπουλος Κωνσταντίνος

Ορθοπαιδικός, Διδάκτωρ Ιατρικής
Σχολής ΕΚΠΑ, Επιστημονικός
Συνεργάτης ΕΚΠΑ Μεταπτυχιακού
«Μεταβολικά Νοσήματα των Οστών»,
Κηφισιά

Τεμεκονίδης Θεμιστοκλής

Ρευματολόγος, Καβάλα

Τροβάς Γεώργιος

Ενδοκρινολόγος, Διδάκτωρ Ιατρικής
Σχολής ΕΚΠΑ, Επιστημονικός
Συνεργάτης Εργαστηρίου Έρευνας
Παθήσεων Μυοσκελετικού
Συστήματος Θ. Γαροφαλίδης,
Κηφισιά

Χρονόπουλος Ευστάθιος

Αν. Καθηγητής Ορθοπαιδικής ΕΚΠΑ,
Β΄ Ορθοπαιδική Πανεπιστημιακή
Κλινική, ΓΝ Κωνσταντοπούλειο,
Νέα Ιωνία

Ημερομηνία και τόπος διεξαγωγής

19-23 Ιουνίου 2019

Κέρκυρα, Ξενοδοχείο Corfu Holiday Palace

(Ναυσικάς 2, Κανόνι, 49100 Κέρκυρα, τηλ.: 26610 36540, www.corfuholidaypalace.gr)

Πιστοποιητικό

Σε όλους τους συμμετέχοντες της εκδήλωσης θα δοθεί πιστοποιητικό συμμετοχής. Για την παραλαβή του πιστοποιητικού απαιτείται η παρακολούθηση του 60% του συνολικού χρόνου του επιστημονικού προγράμματος, σύμφωνα με τη σχετική εγκύκλιο του ΕΟΦ. Θα υπάρχει σύστημα καταμέτρησης (bar code).

Τα πιστοποιητικά θα δοθούν την Κυριακή 23 Ιουνίου 2019 και αφού πρώτα συμπληρωθεί και υποβληθεί στη γραμματεία το έντυπο αξιολόγησής της.

Μοριοδότηση

Στην εκδήλωση χορηγούνται 31 μόρια συνεχιζόμενης ιατρικής εκπαίδευσης (CME-CPD) από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο.

Κονκάρδα συμμετεχόντων

Όλοι οι συμμετέχοντες θα παραλαμβάνουν από τη γραμματεία την ειδική κονκάρδα, την οποία είναι υποχρεωμένοι να φορούν καθ' όλη τη διάρκειά της.

Οπτικά μέσα

Η αίθουσα διεξαγωγής θα είναι τεχνικά εξοπλισμένη για τις παρουσιάσεις μέσω Η/Υ. Το υλικό θα πρέπει να παραδίδεται μία τουλάχιστον ώρα πριν από κάθε συνεδρίαση στην ειδική τεχνική γραμματεία.

Δικαίωμα συμμετοχής

Κατηγορία	Κόστος
Ειδικοί	200 €
Ειδικευόμενοι	30 €
Προπτυχιακοί φοιτητές	Δωρεάν
Νοσηλεύτες	Δωρεάν

Οι παραπάνω τιμές επιβαρύνονται πλέον του ισχύοντος ΦΠΑ 24%.

Το δικαίωμα συμμετοχής περιλαμβάνει:

Ειδικοί / Ειδικευόμενοι

- Παρακολούθηση εκδήλωσης
- Συνεδριακό υλικό
- Επίσκεψη στον εκθεσιακό χώρο
- Πιστοποιητικό συμμετοχής

Προπτυχιακοί φοιτητές / Νοσηλεύτες

- Παρακολούθηση εκδήλωσης
- Επίσκεψη στον εκθεσιακό χώρο
- Πιστοποιητικό συμμετοχής

Η Οργανωτική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά τις παρακάτω εταιρείες για τη συμβολή τους στη διοργάνωση της εκδήλωσης.

Pharmaceutical Laboratories S.A.

Διοργάνωση

**Ελληνική Γεροντολογική
και Γηριατρική Εταιρεία
(Ε.Γ.Γ.Ε.)**

**Ελληνική Εταιρεία Μελέτης
Μεταβολισμού των Οστών
(Ε.Ε.Μ.Μ.Ο.)**

Κάνιγγος 23, 10677
T 210 3840317, **F** 210 3811612
E hagg@gerontology.gr

Θράκης 2, 151 24, Μαρούσι,
T/F: 210 6128606
E eemmo@otenet.gr

Γραμματεία Εκδήλωσης

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΑΘΗΝΑ

Σταδίου 50Α, 55534 Πυλαία.
T 2310 247743, 2310 247734, **F** 2310 247746
E info@globalevents.gr

Βαλέστρα 2 & Λεωφ. Α. Συγγρού 168,
17671 Καλλιθέα.
T 210 3250260, **E** athens@globalevents.gr

www.globalevents.gr

FOSAVANCE
alendronate/colecalciferol

ΚΙΝΗΤΗΡΙΑ ΔΥΝΑΜΗ

ARCOXIA[®]
(etoricoxib, MSD)

BIANEX Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΦΑΡΜΑΚΩΝ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Γραφεία Επιστημονικής Ενημέρωσης

ΑΘΗΝΑ: Οδός Τσιτσώνη 146-71 Ν. Ερυθρούς, Τηλ: 210 8009111 • E-Mail: mail@bianex.gr • INTERNET: <http://www.bianex.gr>

• ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Αλάδηνου 113, Κόμβος Μακρυγιάννης, Έσοδος Θεσσαλονίκης, ΤΚ 56224, Τηλ: 2310 861683

* Under license from Merck Sharp and Dohme Corp.

ME17211ACA/05/17

Lecalcif

cholecalciferol

Δύναμη
φωτός.

Για συνταγογραφικές πληροφορίες επικοινωνήστε στα τηλέφωνα της εταιρείας

RAFARM Α.Ε.Β.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

Κορίνθου 12, 15451 Ν. Ψυχικό, Αθήνα

Τηλ.: 210 67 76 550/1 • Fax: 210 67 76 552 • e-mail: info@rafarm.gr • www.rafarm.gr

Περαιτέρω πληροφορίες διατίθενται από τον κάτοχο της άδειας κυκλοφορίας
κατόν αιτήσεων: η περιλαμβανόμενη στα συσκευασμένα παρασκευάσματα
του προϊόντος και το φιλμά οδηγίων χρήσης.

Βοηθήστε να γίνετε το φάρμακο που θα σώσει και Αποφύγετε
ΟΜΕΣ τις ανεπιθύμητες ενέργειες για ΟΑΑ το φάρμακο
Συμπληρωματικό του "ΚΙΤΡΙΝΗ ΚΑΡΤΑ"

Αποφύγετε κάθε είδους δραστηριότητα σπορής αλκοόλη για 24 ώρες ύστερα
από την έναρξη της θεραπείας με Prolia. Προσοχή: Προσοχή
©2011 Takeda Pharmaceuticals Europe Ltd. (Γενική Γραμματεία Φαρμάκων
ΕΣΕ) Τηλ: 2103440000, Fax: 2103440000, αιτήσεις της Κέντρο Κέντρο Φαρμάκων
και στην ιστοσελίδα του ΕΟΦ: www.efop.gov.gr και επίσης ή ηλεκτρονικά υποβλήστε ή
επικοινωνήστε με AMGEN Ελλάς, www.amgen.gr, +322103447000.

GRCY-GRC-P-162-0517-050402

AMGEN

AMGEN Hellas Ε.Π.Ε.

Γραβιάς 4, 151 25 Μαρούσι

Τηλ: 210 3447000, Fax: 210 3447050

Email: info@amgen.gr, www.amgen.gr

prolia[®]
denosumab

ΔΡΑΣΤΕ ΠΡΙΝ ΤΗ ΣΥΝΕΠΕΙΑ